

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz

na posiedzeniu w dniu 14 grudnia 2023 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w kwestii wniosku SSO D. M. - obrońcy SSR M. S. z dnia 9 listopada 2022 r., w przedmiocie wyłączenia SSN Mariusza Załuckiego od rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności, który został zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 30/22,

postanowił:

wyłączyć SSN Mariusza Załuckiego od udziału w rozpoznaniu sprawy oznaczonej sygnaturą I ZB 30/22

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 9 listopada 2022 r. SSO D. M. – obrońca SSR M. S. wniósł, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., o wyłączenie SSN Mariusza Załuckiego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności, tj. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 30/22.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

SSN Mariusz Załucki został wylosowany, jako sędzia rezerwowy, do sprawy w przedmiocie zbadania spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Tomasza Demendeckiego, któremu przydzielono rozpoznanie zażalenia SSR M. S. na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym [...] z dnia 4 kwietnia 2022 r., sygn. akt [...], w części utrzymującej w mocy zwrócenie uwagi SSR M. S. w dniu 22 października 2021 r. przez Prezesa Sądu Rejonowego [...] w K. (sprawa oznaczona sygnaturą II ZO 49/22). W przedmiocie badania spełnienia

przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy, wówczas gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*), lub 2) gdy żądanie wyłączenia sędziego złoży strona tego postępowania – por. mająca moc zasady prawnej uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., sygn. akt I KZP 22/22, albo 3) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, bądź 4) w wyniku wszczętego z urzędu postępowania o wyłączenie w sytuacji gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *Iudex inhabilis i iudex suspectus w polskim procesie karnym*, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181).

Poza sporem jest, że instytucja wyłączenia sędziego służy budowie społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości, a także zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości **przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności** (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2004 r., sygn. akt. SK 19/02, OTK ZU 2004, nr 7/A, poz. 67). Znaczenie społecznej oceny bezstronności sędziego, a także wynikająca z tego perspektywa interpretacji podstaw wyłączenia sędziego, skutkuje tym, iż **o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu będącego podstawą wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego** (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2005 r., sygn. akt SK 53/04). Kierując się tym przekonaniem Sąd Najwyższy wyłączył SSN Mariusza Załuckiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności, gdyż uczestnicząc w jej rozpoznaniu, musiałby między innymi rozstrzygać, o kwestiach związanych z oceną

postępowania w przedmiocie powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W odbiorze zewnętrznym mogłoby to zostać odebrane jako postąpienie nie utrwalające obrazu sądu jako działającego w warunkach bezstronności. W literaturze podnosi się, że nie ma sprzeczności w zdaniu, cyt. „sędzia był stroną we własnej sprawie i wydał w niej bezstronny wyrok”. Nie da się wykluczyć, że w takim wypadku rozstrzygnięcie sędziego byłoby obiektywne, jednak samo orzekanie przezeń w takim układzie faktycznym, dla postronnego obserwatora, a także z punktu widzenia strony, naruszałoby zaufanie do wymiaru sprawiedliwości (por. Z. Łyda, Bezstronność arbitra a zakaz „zainteresowania w sprawie”, Państwo i Prawo 1996, nr 2, s. 51 – 54).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy, na mocy art. 41 § 1 k.p.k., rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]